

1.3 Vývoj lidských zdrojů v Olomouckém kraji v letech 2000 až 2005

Obyvatelstvo

Ke konci roku 2005 měl Olomoucký kraj 639 161 obyvatel žijících v 397 obcích. Oproti roku 2000 (přepočteno na novou územní strukturu platnou k 31. 12. 2005) přišel náš kraj o 6 410 obyvatel. Většina obcí se dále člení na části obcí, jichž má náš kraj 767 a v průměru ke konci roku 2005 připadlo na jednu část obce 833 obyvatel.

V Olomouckém kraji mělo k 31. 12. 2005 statut města 27 obcí. Více než 57 % obyvatel Olomouckého kraje žilo ve městech. Největším městem je statutární město Olomouc se 100 381 obyvatelem. Město Olomouc ztratilo od posledního sčítání v roce 2001 přes 2,2 tis. obyvatel. Jedním z důvodů poklesu počtu obyvatel v krajském městě může být vyšší počet vystěhovalých do obcí v okolí Olomouce, v současné době hojně vznikají tzv. satelitní městečka apod. Mezi obce, kde byl ke konci roku 2005 nejvyšší kladný přírůstek stěhování patří obce v těsné blízkosti krajského města Olomouce (Samotšky, Dolany, Hlušovice, Bukovany, Bystrovany, Horka nad Moravou, Lutín ...). Nejvíce obyvatel v našem kraji žije v obcích s počtem obyvatel od 1 000 do 4 999 (30 %), 19 % bydlí v obcích od 20 000 do 49 999 obyvatel. Nejméně obyvatel žije v nejmenších obcích do 199 obyvatel (12 %). V Olomouckém kraji se nachází nejvíce obcí s počtem obyvatel od 200 do 499 (32 % všech obcí v Olomouckém kraji). Měst nad 10 000 obyvatel je v našem kraji pouze 10. Z toho vyplývá, že jen menší počet měst funguje jako dominující střediska, v důsledku toho je vysoká závislost obyvatel Olomouckého kraje na dojížděci do zaměstnání a škol. V některých obcích je kvalita a množství spojů nevyhovující a velmi zaostává.

Věková struktura obyvatelstva v Olomouckém kraji je velmi podobná věkové struktuře České republiky. Děti do 15 let žilo v roce 2000 v našem kraji 16,5 % (ČR 16,2 %), podíl dětské složky postupně klesal až na 14,7 % v roce 2005 (ČR 14,6 %). Produktivní skupina, 15 – 64 let, představovala v roce 2000 v Olomouckém kraji 69,9 % (ČR 69,9 %) a v roce 2005 došlo k mírnému nárůstu u této věkové skupiny na 71,0 % (ČR 71,1 %). Poproduktivní věková skupina nad 65 let v roce 2000 byla ještě nižší než dětská věková skupina 13,6 % (ČR 13,9 %), ale v roce 2005 již došlo k vyššímu nárůstu, který se již přibližoval hodnotě dětské věkové skupiny 14,2 % (ČR 14,2 %).

Podle dlouhodobé prognózy ČSÚ čeká nejen Olomoucký kraj, ale i ostatní kraje v ČR, úbytek a stárnutí populace. Podle projekce obyvatel by mělo v Olomouckém kraji v roce 2025 žít 596 698 obyvatel, tedy o 42 463 méně než v roce 2005.

Vzdělanost

Olomoucký kraj má silný potenciál v lidských zdrojích i přes nižší životní úroveň obyvatel. Z hlediska vzdělanosti se náš kraj řadí ke krajům v ČR s vyšší úrovní ve vzdělání. Mezi jednotlivými okresy jsou ale i v této oblasti značné rozdíly. Ve střední části kraje (okolí měst Olomouc, Přerov a Prostějov) je vzdělanost vyšší a v podhorských oblastech Jesenicka a Šumperska je podíl středoškoláků a vysokoškoláků nižší.

Vzdělání obyvatel je zajištěno hustou sítí základních a středních škol. V krajském městě Olomouc se nachází druhá nejstarší univerzita v republice, Univerzita Palackého. Negativem pro Olomoucký kraj byla doposud chybějící skupina oborů z oblasti technické a ekonomické. Studenti museli dojíždět do jiných krajů, zejména na vysoké školy technického či ekonomického směru do Brna, Ostravy či Prahy. V důsledku toho se mnohdy stávalo, že absolventi zůstali za prací ve městech svého studia a tím náš kraj přišel o technicky vzdělané odborníky. Této situaci by mělo přispět otevření dvou soukromých vysokých škol. V roce 2004 zahájila výuku Vysoká škola logistiky v Přerově, kde se přednášejí obory: dopravní logistika, logistika služeb, logistika cestovního ruchu a informační management. Druhou soukromou vysokou školou se stala v roce 2005 Moravská vysoká škola, která se zaměřuje na výchovu odborníků v ekonomicko-manažerských profesích.

Zaměstnavatelé poukazují na chybějící především dělnické profese. V současné době se mění vzdělanost u obyvatelstva. Mladá generace se vyhýbá dělnickým profesím bez maturity a v hojnějším počtu raději studuje na středních školách nebo učilištích s maturitou. Od roku 2000 došlo ke snížení počtu středních odborných učilišť o 7. Jako nedostatečné se může jevit i profesní vzdělání zaměstnanců, kdy zaměstnavatelé necítí potřebu motivovat pracovníky ke zvyšování kvalifikace.

Nezaměstnanost

Ke konci roku 2005 činila míra registrované nezaměstnanosti v Olomouckém kraji 10,65 % (podle nové metodiky) a oproti roku 2004 došlo ke snížení o 1,1 procentního bodu. Celkový počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce na konci roku 2005 dosahoval přes 36 tis. osob a proti prvnímu analyzovanému roku 2000 poklesl o 1,9 tis. osob.

K 31. 12. 2005 bylo na úřadech práce v Olomouckém kraji evidováno 2 849 volných pracovních míst. Na jedno volné pracovní místo připadlo 12,7 uchazečů o zaměstnání. Oproti roku 2000 došlo sice ke snížení počtu uchazečů o zaměstnání, ale na straně druhé výrazně poklesl počet volných pracovních míst. S tím souvisí nárůst počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo (oproti roku 2000 zvýšení o necelých 23 % z 10,3 na 12,7 uchazečů na jedno volné místo).

Nejvíce poklesl počet volných pracovních míst pro občany se zdravotním postižením, kde došlo ke snížení volných pracovních míst oproti roku 2000 o 87,1 %. Počet volných pracovních míst pro absolventy a mladistvé meziprocentně poklesl o 40,8 %.

Je třeba se zamyslet nad otázkou, zda všichni zaměstnavatelé získávají zaměstnance přes úřady práce. Většina zaměstnavatelů hledá své pracovníky v určité jazykové, vzdělanostní a sociální kvalitě, proto v mnoha případech vyhledávají své zaměstnance jiným způsobem, např. přes personální agentury, doporučením stávajících pracovníků, internetem, inzercí, životopisy, kterými se zaměstnanci hlásí sami apod.